

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului



APARE DUMINICA



Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 „ ” ” ” pe 1/2 de an 5 cor.
 „ România și străinătate pe an 14 fr.
 „ ” ” ” pe 1/2 an 7 „

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
 „Foaia Diecezană” iar banii de prenumăra-
 țune și inserțiuni la Administrațiunea Tipo-
 grafică și Bibliotecii diecezane în Caransebeș
 Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
 edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
 până la 150 de cuvinte 750 cor., până la 200
 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Nr. 3252 Șc. ex 1914.

Notă oficială.

Prin aceasta să comunică tuturor celor interesati, că „Instrucțiunea ministerială”, referitoare la examenele de clasa a șasea a școalelor noastre populare, dată la 12 Mai a. c. sub Nr. 57729/1914, prevede, că în școalele confesionale examenele finale vor fi prezidate de esmisul autorității susținătoare de școale, pelângă care asistă și comisarul ministerial (iskolafelügyelő).

Deci până la alte măsuri, cari să vor lua, însărcinăm pe toți protopresbiterii, respective pe administratorii protopresbiterali, ca să porceadă în conformitate cu dispozițiunea aceasta; iar — întrucât vor fi împedecați de a conduce personal aceste examene, să însărcineze cu conducerea lor pe unul din preoții mai distinși din tract.

Limba de examinare în școalele noastre e cea românească; numai din „Limba maghiară” să va examina ungurește.

Examenul va avea să se estindă asupra tuturor obiectelor de învățământ din clasa VI. În special el va avea să constate în prima linie cultura religioasă și morală a elevilor. Apoi din punctul de vedere al statului:

1. Știe elevul să cetească la înțeles în limba sa maternă și în limba maghiară și își poate exprima în grai viu și în scris gândirile, în limba română și maghiară, conform gradului de cultură al școalei populare?

2. Are o icoană despre pământul patriei, despre locuitorii ei, despre trecutul ei, despre cele mai însemnate instituții ale vieții de stat și despre cele mai generale drepturi și datorinți cetățenești?

3. Dispune de îndemânarea trebuincioasă pentru rezolvarea celor mai necesare probleme de socotit și de măsurat, cari obvin în viața de toate zilele și are destule cunoștințe despre materiile în părțile care constituie viața economică?

Examinarea o face învățătorul; dar are drept a întreba și comisarul konzistorial și cel ministerial.

Fiecare elev, care a prestat examenul, obține atestat de absolvire (végbizonyítvány). Nota de nesuficient din o (una) materie (afară de desen, lucru manual, cântări și gimnastică) nu împiedecă pe elev de a obține absolutul.

Absolvenților li să dă îndată după examen atestat final conform formularelor tipărite la Tipografia noastră diecezană.

Atestatele trebuie iscălite de „directorul școlar”, de comisarul konzistorial și de cel ministerial, și provăzute cu sigilul școalei să dau gratuit.

Ele vor trebui să fie în deplină consonanță cu „Matricula” școlară (Törzskönyv).

Caransebeș, în 12 Mai 1914.

Dr. E. Miron Cristea
episcop.



Nr. 2852 E ex 1914.

Circular

cătră toate oficiile parohiale din eparhia ortodoxă română a Caransebeșului.

Aproape toate actele, ce intră la Konzistorul nostru eparhial în afaceri de carte funduară nu sânt instruate precum să recere, încât mai în fiecare caz concret trebuie să se ceară întregirea lor, ceea ce sporind lucrul, răpește timpul și face, ca să se întârzie rezolvarea cauzelor.

Dreptaceea ne vedem îndemnați a da organelor noastre parohiale inviațiunile de mai jos spre strictă observare.

Cenzurarea din toate punctele de vedere a actelor referitoare la afaceri de vinzare, cumpărare sau schimbare de realități să poate face numai, dacă să înaintează în original, respective în copie autentică:

2. decisul comitetului și cel al sinodului parohial, stilizate precis;

2. estrasul cărții funduare, iară în cazuri

mai puțin importante lucrul dela cartea fundură, subscris de un bărbat de încredere;

3. un atestat estradat de antistia comunală sau un alt document de prețuire, clauzurat de Oficiul parohial, prin care să dovedește în mod demn de crezământ cât valorează și cât venit curat aduce la an realitatea, ce să intenționează a să vinde, cumpăra sau schimba;

4. declarațiunile de ștergere sau cel puțin informațiune detaliată în privința sarcinilor intabulate;

5. raportul Oficiului parohial, în care să să înșire motivele adevărate, cari au îndemnat comuna bisericască să decidă vinzarea, cumpărarea sau schimbarea realității.

Ce privește compunerea contractului să atrage luarea aminte, că între altele au a să observa și următoarele:

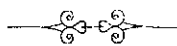
1. Contractul trebuie să conțină un punct, că pentru comuna bisericască, devine obligator numai după ce va fi aprobat din partea Conzistorului eparhial.

2. Fiindcă în înțelesul statutului organic în afaceri de avere comitetul parohial reprezintă în afară comuna bisericască, să recere, ca contractul să-l iscălească președintele și notarul comitetului parohial, apoi și doi martori, având a să provedea cu sigiliul oficial.

Așteptăm, ca în viitor Oficiile parohiale să se conformeze celor cuprinse în acest circular, căci în prima linie datorința lor este a griji, ca actele, ce să subștern Conzistorului diecezan, să fie pe de o parte compuse în mod corăspunzător, pe de altă parte ajustate cu aceluze recerute.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 25 Aprilie 1914.

Dr E. Miron Cristea
episcop.



Nr. 3007 E ex 1914.

Publicațiune.

Conzistorul diecezei gr. or. române a Caransebeșului dă în arendă la licitație publică:

I

pe cei ani economici, și anume 1914/15, 1915/16 și 1916/17 sesiunile parohiale reduse din: Alibunar 22 jug., Broșteni, Chevereșul-mare, Cliciova, Denta ($\frac{1}{2}$ sesiune), Jebel (IV și V), Scăiuș, Silagiu, Silha, Șipet, Șoșdia, Stamora română, Uliuc și Unip;

II

pe un an economic, adică pe 1914/15: sesiunile parohiale vacante din Bârna, Bogșa-română, Bro-

șteni, Comoriște, Crivina (tractul Făgetului), Iam, Jebel, Macedonia, Mehadica, Plugova, Rudăria, Scăiuș, Șușca și Tincova.

Terminul de licitațiune îl vor fixa comisarii conzistoriali esmiși la fața locului pentru ținerea licitației.

La licitație să admit numai acei reflectanți, cari depun vadiul recerut, și anume de fiecare juger de pământ sesional din tractele protopresbiterale: Buziaș, Ciacova și Panciova câte cinci (5) coroane; iară din tractele: Biserica-albă și Vârșet câte trei (3) coroane; Bogșa, Caransebeș, Făget, Lugoj, Oravița și Mehadia câte două (2) coroane.

În termin de 8 zile, socotit dela ținerea licitației, să pot înainta supraoferte înscris la Conzistorul diecezan, având supraoferțele a fi înzestrate cu vadiul statorit, apoi cu declarația oferentilor, că cunosc atât condițiunile de licitație cât și pământul la care reflectează, precum și cu indicarea garanției materiale oferite în privința plățirii arenzii.

Conzistorul diecezan își rezervă dreptul a decide liber asupra ofertelor și respective a răspinge orișicare ofertă fără considerație la mărimea lui și fără nici o motivare. Despre răspingerea ofertelor vor fi avizați cei interesați.

Atât Conzistorul diecezan cât și arendașul abzie de dreptul de a pretinde vre-o despăgubire, dacă prin o măsurare ulterioară s'ar constata, că pământul dat și luat în arendă e mai mare sau mai mic decât ce să arată în contractul de arendă, pentru că arendașul are să vadă pământul, ce să esarendează și să declare în contract, că cunoaște acest pământ și îl arendează după cum să află de prezent în natură.

Arendașul e dator a plăti prețul de arendă pro 1914/15 în 3 rate egale, și anume I rată îndată după ce s'a subscris contractul din partea ambelor părți contrahente, a II rată la 1/14 Iunie 1915, și a III rată la 15/28 August 1915.

Prețul de arendă pro 1915/16 este a să plăti în modul următor: $\frac{1}{3}$ parte la 1/14 Octomvrie 1915, $\frac{1}{3}$ parte la 1/14 Iunie 1916 și a $\frac{1}{3}$ parte la 15/28 August 1916; în fine prețul de arendă pe anul 1916/17 e deobligat a-l solvi arendașul tot în 3 rate egale, adică la 1/14 Octomvrie 1916, la 1/14 Iunie 1917 și la 15/28 August 1917.

Vadiul să socotește în rata din urmă, adică în rata cu care să sfârșește contractul de arendă.

Prețul de arendă arendașul are să-l solvească și respective să-l trimită deadreptul la Cassa diecezană și nu să relaxează sub nici un titlu.

Darea de stat și cea comunală, după pământul care formează obiectul de arendă, o plătește Conzistorul diecezan și arendașul să oprește

a plăti dânsul aceste dări, căci sumele plătite nu i-să vor rebonifica.

Pazitorii de țarină însă arc să-i plătească arendașul, deasemenca dările după contractul de arendă și de venit.

Arendașul e obligat a face economie rațională pelângă sistemul de sâmanătura după turnus.

Dacă arendașul n'ar împlini, lie numai una dintre condițiunile și deobligamentele stipulate în contractul de arendă și îndeosebi n'ar plăti vre-o rată de arendă la timpul statorit, Conzistorul diecezan arc dreptul a desface îndată contractul de arendă, a scoate pe arendaș din pământ și a esarenda pământul, ce formează obiect de arendă, unui alt arendaș fără ca arendașul să aibă dreptul a cere vre-o despăgubire. Conzistorul își susține dreptul de regres neatins.

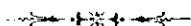
În privința oricărei neînțelegeri, ce s'ar putea naște între contrahenți, arendașul va avea a se supune acelei judecătorii cercuale reg., pe care va alege-o Conzistorul diecezan, precum și procedurii sumare.

Toate speșele împrunate cu încheierea contractului și respective competența crarială după contract, precum și speșele și daunele ce le cauzează arendașul Conzistorului diecezan prin neîmplinirea vre-unei condițiuni de contract, arc să le supoarte arendașul.

Intrucât arc lua în arendă mai mulți arendași vre-o parțelă de pământ, aceia sânt solidar deobligati la toate cele cuprinse în contractul de arendă, adecă unul pentru toți și toți pentru unul.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 3 Mai 1914.

Dr E. Miron Cristea,
episcop.



Pastorală de Paști

a Prea Sântitului Episcop IOAN al Aradului.

Iubițului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Cristos, împreună cu salutarea noastră arhierască!

Acum toate s'au umplut de lumină, cerul și pământul și celea de desupt; deci să prăznuiască toată făptura cea vazută și cea nevăzută învierea lui Cristos, intru carea s'a întărit.

Cântarea a doua din oda 3. a sfinței Învieri.

Iubiților creștini și fii sufletești!

Este mai presus de orice îndoială, că de câteori ajunge omul biruitor în lupta cu vrăjmașii văzuți și nevăzuți ai vieții sale, deci biruitor în lupta cu slăbiciunile sale personale, cu ispitele din lăuntru și din afară: de câteori își

vede plinită o dorință după care a însetat, ori măcar o trebuință dela care făcusese atârnată ajungerea unui anumit scop al său, în sânul lui să naște o mișcare, un sentiment de bucurie și veselie sufletească pe cât de viu, pe atât de plăcut, care fără privire la stările din afară, fără privire, dacă este iarnă ori vară, de este nor ori senin, mișcă inima, înaltă sufletul și în mod nevăzut înviorază fața și înveselește întreaga ființă a celui bătrân ca și celui tânăr, a săracului ca și a bogatului, a celui bolnav ca și a celui sănătos, parte bărbătească și femeiască deopotrivă.

Dacă este și poate fi mare bucuria omului la ajungerea unui anumit scop personal ori familiar, cu cât mai mare este și trebuie să fie bucuria noastră acum la prăznuirea prealuminății Învieri, prin care neamul omenesc s'a repus în dreptul moștenirii pierdute prin păcatul strămoșesc și prin aceasta i-s'a dat în mână cheile dela camera binelui și a fericirii vieții sale pământești și cerești.

Pătruns de aceste adevăruri, vouă binecunoscută tuturor din însaș viața de toate zilele, îndemnat și de dragostea și de îngrijirea părintească pentru binele și fericirea voastră vremelnică și vecinică, folosesc cu plăcere prilejul așteptat și mă pogor și astădată cu duhul meu între voi cu scopul și dorința, de a petrece cu voi această zi de nouă primăvară a **nădejdei** vieții noastre creștinești, și de a lua și învățătura recerută pentru viața noastră de acum și cea viitoare.

Aceasta fiind scopul venirii mele la voi, veniți iubiților creștini și fii sufletești: Să aducem Domnului laudă și mulțămită, să aducem cinste și mărire numelui lui, că ne-a dat zile de viață și ne-a făcut și de astădată parte de marea bucurie și veselie a acestei sfințe prăznuiri, a cărei însămnătate având farmecul și puterea de a mișca toate celea din lăuntru ale noastre, ne încălzește și înveselește întreaga noastră ființă întocmai, precum soarele de primăvară mișcă toată natura și o face roditoare.

Dar tocmai că așa este, tocmai că bucuria și veselia acestei sfințe prăznuiri să oglindează și în fețele voastre tuturor: mare și mic, fără privire la gen și vârstă și fără privire la starea socială ori la alte condițiuni de viață, este datorința fieștecărui creștin, a fieștecărui om temător de Dumnezeu, să-ș dea seamă de izvorul, de proveniența acestei schimbări, care cu putere nevăzută ne ridică peste valurile și zbuciumările vieții de toate zilele.

Cugetându-ne la această proveniență, oricât am frământa creerii minții noastre omenești și altcum mărginite, sorgința acestei mișcări, a acestui sentiment de bucurie și veselie sufle-

tească nu o vom putea găsi nici noi, precum nu o-a putut găsi nici un om din aceasta lume, decât numai și numai în nemărginita dragoste și îngrijire a lui Dumnezeu față cu noi și cu neamul omenesc; nu o vom putea găsi nici noi decât numai și numai în puterea dumnezeirii unuia născut Fiului său și astfel în credința ne-strămutată a bisericii noastre despre prealuminata înviere a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos, a cărei însemnatate pentru viața creștinească n'a fost și nu este putere care să o schimbe și nici înțelept ori învățat, care să o poată pune în icoană și lumina mai limpede, ori să o poată exprima în cuvinte mai scurte și mai pe înțeles decât cum e pusă și exprimată în imnurile și cântările de mărire ce să întonează astăzi în toate bisericile noastre și în limba dulce a mamei noastre, cum este și imnul: » *Acum toate s'au umplut de lumină, cerul și pământul și ceea de desupt, deci să prăznuiască toată făptura cea văzută și cea nevăzută învierea lui Cristos, întru carea s'a întărit* ».

Iubiților creștini și fii sufletești!

Ca să înțelegeți pe deplin adevărul acestor cuvinte, ca să cunoașteți însemnatatea acestei sfinte bucurii și astfel îndemnul spre prăznuire, faceți o mică asemănare între zilele trecute, între zilele sfintelor pătimi și între ziua prealuminată învieri de astăzi, și veți afla înșivă adevărul întărit prin cuvintele sfintei evanghelii, că: la vederea răstăgnerii Mântuitorului nostru Isus Cristos soarele s'a întunecat, pământul s'a cutremurat, petrele s'au despiciat, catapiteasma bisericii s'a rupt în două de sus până jos și că toată făptura s'a schimbat la față îmbrăcând haina grea de jale și durere; dar tot astfel veți afla și aceea, că la vederea prealuminată învieri convingându-se, că ceice au hulit pe Cristos-omul n'au putut huli și batjocuri, n'au putut judeca și răstăgni și pe însuș Cristos-Dumnezeu; convingându-se, că ceice au ucis trupul n'au putut ucide și sufletul, — pământul s'a liniștit, catapiteasma bisericii s'a îmbinat, fiecare piatră ș-a reluat locul ei și însuș natura, convingându-să despre puterea dumnezeirii Fiului lui Dumnezeu, a lăpădat haina cea mohorâtă și a îmbrăcat haina veseliei, împodobită cu flori mirositoare și cu verdeață de toată frumusețea, spre semnul vădit, că cunoaște și cinstește pe Dumnezeu și legile lui.

Dacă natura necuvântătoare înțelegând puterea ziditorului își urmează calea spre ajungerea scopului ființii sale, ar fi peste putință, ca omul, adus dintru neființă la ființă, să nu simtă trebuința de a-ș îmbrăca și el sufletul în asemenea vestmânt sărbătoreț; ar fi deci preste putință, ca omul zidit după chipul și asemănarea

lui Dumnezeu să nu înțeleagă și aceea, că precum viața, sănătatea și alte daruri pământești și cerești, tot astfel și darul bucuriei și al veseliei, de care se face părtaș în anumite zile ale vieții sale, cum este și bucuria și veselia sfintei prăznuiri de astăzi, îi sânt date numai și numai spre cunoașterea și ajungerea adevăratului scop al vieții sale de pe pământ, și să dau fieștecărui în măsura împlinirii datorințelor sale către Dumnezeu, către sine însuș și către deapropiele său.

Acestea avându-le în vedere, veți simți și voi trebuința, precum o simțesc și eu, ca întrunirea noastră de astăzi în acest lăcaș al măririi lui Dumnezeu să o folosim de prilej spre a ne da seamă de starea în carea ne-a aflat sfânta prăznuire și spre a afla și cărările la ajungerea scopului, ca praznicul de astăzi să ne fie și nouă și următorilor noștri, precum a fost părinților, moșilor și strămoșilor noștri, zi de lumină și de viață creștinească, zi de întărire în nădejdea binelui și astfel zi de bucurie și veselie în tot cursul vieții noastre.

O dorință aceasta atât de nevinovată și sfântă, pe cât de măreț și sublim este scopul omului pe pământ. Dar nu este numai o dorință, ci și o trebuință, a cărei lipsă nu este om care să nu o simtă și deosebit o simțim noi aceia, cări am petrecut sărbători cu zile mai vesele ca celea de acum.

Și erau fericite acele zile, pentru că era mai puternică credința în Dumnezeu și dragostea către limba și biserica străbună; viața creștinească era mai curată și mai sănătoasă, creștinii primeau sfintele taine, se mărturiseau și cuminecau în timpul prescriș, își curățau deci și sufletul, precum își spală și acum obrazul și mânele în toate zilele. Atunci nu erau case sparte și familii învrăjbite, ca și în zilele noastre.

Erau fericite acelea vremuri, pentru că bisericile erau pline de credincioși în toate Duminicile și sărbătorile de peste an, părinții puneau mai mare preț pe creșterea filor lor întru frica de Dumnezeu, se fereau a le da pildă rea prin vorbele și faptele lor și aveau și ei răsplata mulțumirei, că nici fiii nu le făceau rușine prin purtările lor rele și nu râvneau să ajungă înainte de vreme în scaunul părinților, precum râvnesc unii fii nesocotiți.

Erau fericite acele zile și pentru aceea, că era socotit de lucru rușinos, ca cineva să râvnească la cinstea și pacea casnică a deapropelui său; era lucru rușinos, să fie cineva dator; să se îmbrace cu haine cumpărate pe bani împrumutați și tot asemenea rușinos era, ca om de ceva seamă să umble și să petreacă în zile de lucru și de sărbătoare prin birturi, cum pe-

trec unii din oamenii zilelor noastre și nu numai bărbații, ci ici-colea și femeile cu pruncii lor. Mai erau fericite zilele de atunci pentru aceea, pentru că cei tineri cinsteau pe cei bătrâni, slujbașii pe stăpânul lor; atunci nu trăgea în judecată fiul pe părinte, frate pe frate și vecin pe vecin pentru o vorbă legănată. Jocul de cărți la plugari era necunoscut, certele și bătăile din birturi, jurămintele falze și înșălăciunile erau rari ca și corbii albi și nu erau lucruri de toate zilele, cum sânt astăzi spre rușinea neamului și spre slăbirea temeliei bisericii, care este și trebuie să fie pacca și dragostea creștinească.

Dar erau fericite acele vremuri și pentru motivul, că lumea nu pune preț numai pe ceea ce scriește, ci și pe ceea ce hrănește și susține omul. Oamenii adevărați nu puneau preț numai pe viața trupească, ci și pe cea sufletească, pentru că erau conștienți atât despre adevărul, că Cristos Fiul lui Dumnezeu nu s'a jertfit pentru mântuirea trupului, ci pentru mântuirea sufletului omenesc. — cât despre acel adevăr al sf. Scripturii, că: »De n'ar zidi Domnul casa bună-tăților înzădar s'a osteni ceice zidesc; de n'ar păzi Domnul cetatea, în deșert ar priveghia ceice o păzesc (Ps. 126 v. 1.)

Cum este astăzi, voi veți ști mai bine din celeace le vedeți cu ochii și le simțiți cu inima.

Dar oricum ar fi, cugetându-mă la faptul, că sântem la începutul unei noue primăveri de viață, prin pânzele căreia nu putem străbate, ce altă merinde mai aleasă v'aș putea da în această nouă călătorie decât să vă îndemn cu toată puterea cuvântului, să urmați învățaturii din sf. Scriptură, care zice: *Rugați-vă și răsplătiți Domnului și Dumnezeului nostru* (Ps. 75 v. 12.) Puneți-vă dară tot mai mult ca până acum nădejdea în Dumnezeu și țineți tot cu mai multă tărie la învățăturile stinței noastre biserice, căci biserica străbună ne-a fost corabia lui Noe, în care ne-am mântuit, și ea este fortăreața tare, în care ne-am scutit și ne scutim cea mai scumpă moștenire strămoșască: limba, credința și datinele creștinești.

Ca să înțelegeți trebuința ajutorului lui Dumnezeu: »*Uitați-vă la neamurile celea din început și vedeți: cine a nădărduit spre Domnul și s'ar fi rușinat; cine a petrecut în frica lui Dumnezeu și l'ar fi părăsit, sau cine l'a chemat pe Domnul în rugăciunile lui și ar fi fost trecut cu vederea?*« (Sirah 2 v. 10).

Ca să înțelegeți această trebuință, cugetați-vă și la sfatul sfântului Ciprian, care așa învață că: celce vrea să aibă parte de bine și fericire în viață, să aibă pe Dumnezeu de tată și biserica sa de mamă.

Ascultați și împliniți deci și voi sfaturile sfinței biserice, care zice tuturor: »*Ziua cu cuvântă*

să umblați, nu în ospete și beții, ci vă îmbrăcați în Domnul nostru Isus Cristos« (Rom. 13 v. 14). »*Ci ori de mâncați ori de beți, ori altceva de faceți, toate să le faceți spre mărirea lui Dumnezeu*« (1. Cor. 10 v. 31).

Cel întinat cu păcate să ia aminte să nu zică: »*Am păcătuit, ce-mi va face mie Domnul? că Dl este îndehungrăbdător*«.

Să nu se amăgească omul cu vorba: »*Că mila Domnului este mare și va curăți multimea păcatelor mele*«, și să nu se amăgească de aceea, pentru că și mila și mânia dela Domnul este și peste cei păcătoși se va sălășui mânia lui«.

Tocmai de aceea zic fleștecăruia dintre cei abătuți dela calea legii: »*Nu întârziă a te întoarce la Domnul și nu lăsa din zi în zi. pentru că fără vreme va veni mânia Domnului și în vremea izbândeii te va pierde*« (Sirah 5. v. 6—9).

Ascultă dar omule și urmează sfatul Scripturii care zice: »*Desfătează-te în Domnul și-ți va da fie cererile inimii tale*« (Ps 36, v. 4).

Ascultați și voi aceste sfaturi, puneți tot mai mare preț pe viața și curățenia sufletului vostru, pe deșteptarea și luminarea voastră și a fiilor voștri întru frica lui Dumnezeu. Dacă știți și puteți cerceta târgurile pentru trebuințele traiului vieții voastre trupești, dacă nu vă este cu greu a cerca pășune vitelor voastre pe dealuri și șesuri îndepărtate, nu cruțați osteneala de a da și inimii voastre hrana vieții sufletești, cercetând s. biserică în Duminici și sărbători, ca astfel să aveți liniștea trebuinței împlinite.

După toate acestea rog pe bunul Dumnezeu să asculte rugăciunea noastră și inimile voastre să le deștepte spre primirea și plinirea acestor învățături și afaceri părintești, și să vă învrednicească a petrece în pace și a ajunge la **mulți ani** aceste sfinte sărbători cu bine și îndestulare. Amin.

Arad, la sfintele sărbători ale Învierii Domnului din anul 1914.

Al vostru tuturor de binevoitor

Ioan I. Papp m. p.,
episcop.



Reconstituirea despărț. „Astrei” la Caransebeș.

Dupăcum am amintit deja în Nr. trecut al acestei foi, în 8:21 Mai s'a reconstituit acest despărțământ, care pe cei mai simțitori între noi îi făcea aproape nervoși prin totala-i neactivitate „dezvoltată” de cei puși în fruntea acestui despărțământ până acum.

Dar să lăsăm trecutul și să fim bucuroși, c'am ajuns unde sântem! Dupăce s'a abuzat atâta vreme de

Știri

îndelungrăbdarea celor doritori după o muncă mai intensivă și plină de roade pentru noi toți, era timpul suprem, ca cea mai mare instituțiune culturală românească să-și înceapă activitatea sa întru ajungerea scopului frumos ce-l are.

Comitetul central al „Asociației”, la repețitele rugăminte ale mai multor intelectuali din loc, a dispus, în cele din urmă convocarea unei adunări de reconstituire, încredințând cu conducerea ei pe părintele protopop A. Ghidiu.

Am trecut deci peste cei șapte ani... răi ai despărțământului nostru. Azi așteptăm cu convingerea firmă începerea celor șapte ani mănoși... căci mare ne este încrederea în dorul și voința de muncă a noilor conducători, ajunși în fruntea despărțământului.

Era timpul, ca și poporului de pe teritoriul acestui despărțământ să i-să întindă mâna de ajutor, pentru a-l scăpa odată din mizeria ce n-o mai poate suporta. Și este de tot firesc, ca mâna de ajutor să i-să întindă în primul rând din partea „Asociațiunii” noastre, al cărei scop principal este lăfirea culturii în masele mari ale poporului român. Veniți numai sămănători și aruncați sământă bună!... Sântem convinși — cunoscând firea acestui popor — că sământa aruncată va aduce roade în belșug spre binele nostru al tuturor. Vom afla la acest popor însuflețire, inteligență, voință tare și tot ce să cere pentru o înaintare spre bine, să-i arătăm însă mijloacele — materiale, morale — ce are să le folosească, apoi putem fi liniștiți!

Săvârșam într'adevăr o crimă, dacă noi, cei ajunși unde sântem numai prin hărnicia acestui popor, acum l-am părăsi lăsându-l fără nici un sprijin real, fără nici o îmbărbătare în situația grea în care să află. Avem doar în orașul nostru o pleiadă de tineri Români însuflețiți, cari au dorința, ca plusul de energie ce le rămâne după îndeplinirea datoriințelor împreunate cu oficiul lor, să-l folosească spre luminarea poporului, ținând conferințe, prelegeri etc.

Spre bucuria noastră, putem zice, c'acești tineri par într'adevăr pătrunși de acest sentiment de datorință nizuindu-se a dovedi aceasta și prin fapte pe zi ce merge. Așa-mi pot explica și însuflețirea lor cu prilejul reconstituirii despărțământului Aștrei.

La adunare au luat parte în număr frumos și preoții din jur.

Părintele protopop deschide adunarea, apoi să alege o comisie de candidare, constatătoare din următorii: Il. Să dl Avram Berlogia, maior. N: Jumanca, St. Jianu, Vas. Loichița și Sinesiu Bistreanu.

La propunerea referentului comisiei de candidare, părintele Bistreanu, noul comitet să constituie dupăcum urmează: președinte: părintele protopop A. Ghidiu, viciprezident: Dr C. Cornean, secretar konzist., secretar: prof. I. Orzescu, cassar: C. Călțun jun., controlor: I. Vuia; în comitet: Dr. D. Cioloca, Stefan. Jianu, Dr Gh. Labonțiu.

Sântem mândri, a avea un astfel de comitet, care — avem convingere sigură — va ști să-și facă datoria, dupăcum o cer aceasta interesele mai mari ale neamului nostru.

Noul comitet, după cât știm, va merge Miercurea viitoare în comuna vecină, Iaz, unde să va înființa o agentură a Aștrei. Programul cu acest prilej promite a fi foarte frumos, mai ales c'o să fie de față și corul reuniunii de cântări și muzică din loc. Pentru primirea oaspeților părintele local, I. Popoviciu, a și făcut toate pregătirile.

Inainte

Adunarea generală a despărțământului Caransebeș al „Reuniunii învățătorilor dela școlile confesionale gr. ort. române” s'a ținut Marți în 12 I. c. Președintele *Ilie Orzescu* salutând pe cei prezenți deschide adunarea. Deplin succese au fost prelegerile practice a învățătorului dela școala de aplicație *Ioan Curescu* (demonstrat din slöjd) și a profesorului *Ioan Hango* (limba maghiară — az asztal). Tot așa foarte bine lucrată și predată a fost disertația „Individualitatea elevului în educația școlară” — a prof. președinte *Ilie Orzescu*. Adunarea a și onorat toate acestea cu cea mai mare recunoștință. La restaurare a fost reales biroul vechi, numai bibliotecar s'a ales dșoara *Ana Borlovan*. Conducerea acestui despărțământ e în mâni bune și ar fi de dorit, ca buna înțelegere să domnească și mai departe pentru întărirea și dezvoltarea culturii românești.

Necrolog. Bătrânul preot din Fizeș, *Iosif Crăciunel*, a fost înmormântat Luni în 5 I. c. slujind Prea On. Domn protopresbiter *Mihail Gaspar*, preoții *Petru Ieremia*, *Ioan Pincu*, *Petru Vuc* și *Iosif Pascu*. Odihnească în pace!

Sărbarea pomilor și a paserilor, ținută din partea școlii de aplicație dela institutul pedagogic și școlii confesionale române din loc Duminița în 11 I. c., a reușit desăvârșit. Corurile școlariilor au fost foarte bine instruite. Îți era mai mare drag să vezi, cum școlarii cu deosebită atențiune, precizie și ușurință — par' că se jucău — au cântat cântările cari erau în număr destul de mare (10 picse). Nu mai puțin au plăcut și declamațiunile. De pe fețele micilor declamatori (fete și băieți) ceteai oarecum o sfidare a tot ce coboară rău de viitorul Românului. Par'că ne ziceau tuturor: Vedeți, noi micuții ne iubim limba și portul (multe fetițe erau îmbrăcate în costumul românesc), căci vrem încă de acum să arătăm în cuvinte și fapte, că Români sântem și Români vom rămânea. Acești micuți, eroi mâne-poimâne, își vor aduce cu drag aminte mai târziu, ce sfaturi bune, folositoare le-a dat celce le-a vorbit — *Cornel Nica*, elev în curs IV de pedagogie — de paseri,omidă, pomi plini de floare, ramuri uscate, cuiburi stricate îndemnându-i totodată să cruțe paserile, căci ele sânt prietene omului. Dl învățator *Ioan Curescu*, care a condus corul școlariilor, merită toată lauda. Numai hărnicia dânsului a fost în stare să se prezinte cu un program așa de bogat.

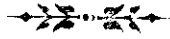
Mult au plăcut și cele 4 cântări executate de corul elevilor dela institutul teologic-pedagogic, condus în parte de prof. *Antonie Sequens*, apoi de *Petru Bancea*, elev în curs. I de teologie. Pe dl profesor Sequens îl putem felicita pentru corul bine disciplinat și puternic — în deosebi basul e bine înzestrat.

Celorce ne-au arătat Dumirecă rodul de un an școlar le zicem: Înainte cu Dumnezeu pe calea bătută, căci bine ați apucat-o și recunoștința neamului și oamenilor de bine nu Vă va lipsi. Ați dovedit, că Vă pricepeți meseria și că lucrați cu inimă punând o peatră de mult preț în edificiul măreț al culturii românești. Dumnezeu cu voi!

Între participanți, afară de profesorii dela ambele institute, am văzut pe: dl *St. Jianu*, asesor în senatul școlar; dl *Dr Cornel Cornean*, secretar konzistorial, dl *Iuliu Vuia*, învățător-dir. în retragere, mai multe dame și domnișoare, părinți ai școlariilor etc. E de dorit, ca publicul de aici să dea mai multă atențiune acestor manifestații ale micuților pioneri ai culturii naționale.

Astfel aceasta zi din Mai nu fie numai sărbătoare a pomilor și paserilor, ci prilej, praznic al unității naționale românești; în inimile tuturor -- dela mic până la mare -- va stăpâni un gând, o simțire.

Tramvai fără roți și șine - e invenția ce experimentează în Londra americanul Emil Bachelet, originar din Franța. Noul tren nu are trebuință de locomotivă, șine, roți. Să zice, că s'a hotărât a construi o linie de probă.



Bibliografie

Revista teologică Nr. 3.4: Lipsa concordatului dintre biserică și stat în Franța, arhim. I. Scriban. Bogomilismul la Români, Dr G. C. Chestiuni vitale: Om sau mașină? Dim. I. Cornilescu. Despre activitate în biserică română, Wladimir. Religiuinea și formarea voinții, Dr I. Felea. Cuvânt la Dumineca Samarinenicii, I. Popa. Mișcarea literară, Junior. Cronică bisericească-culturală, Logojănescu. Tipicul cultului religios, Cantor.

Vatra școlară Nr. 5: Îndrumări metodice la instrucția cântării în școală, Tim. Popoviciu. Computul în cl. II-a școlii populare, I. Butta. Lecții practice. Din viața școlară. Din viața dascălcască. Informațiuni. Bibliografie.

Transilvania Nr. 5: La chestiunea manualelor în școlile noastre secundare, Dr Const. Pavel. Istoria literaturii noastre vechi, S. Pușcariu. Numiri populare de plante, Dr Al. Borza. Folclor, Vas. Zdrenghca. Dari de seamă. Cronică.

Cosinzeana Nr. 20: Un număr din statistică. Elevii liceului „Unirea” din Focșani în Italia. Cel mai bun amic al lui Schopenhauer. Vânătoarea la Romani. În ghiarele vulturilor. Rânduri mărunte. Cărți primite la redacție. Scrisori dela redacție. Adie vânt primăvăratec (poezie). Căpitanul Iarbă. Din umbră (poezie). Morunul lui Egor. Vlădicul valah (poezie). Mărana s. Veronici.

Mulțămită.

Pe această cale îmi țin de datorie a mulțămii în numele rudeniilor Prea On. Domn protopresbiter tractual Mihail Gașpar și preoțimii slujitoare, precum și tuturor celorce au binevoit să aziste la înmormântarea neuitatului meu moș, preotul

Iosif Crăciunel,

dându-i așa ultimul onor petrecându-l până la lăcașul de vecinică odihnă.

Fizeș la 12 Mai 1914.

Victor Șciopoane,
preot.

Licitațiune minuendă

Pe baza incuviințării Venerabilului Conzistoriu diecezan din Caransebeș ddo 21 Aprilie Nr. 2513 E ex 1914 să escrie licitațiune minuendă pentru legarea cu fer și repararea bisericii gr. or. române din **Srediștea-mică** (Kisszered), protopresbiteratul Vârșetului.

Prețul de esclamare este 2969 cor. 60 fil.

Licitațiunea să va ținea Duminecă în 15/28 Iunie 1914 înainte de amezai la orele 11 în sala școlii confesionale din loc.

Doritorii de a întreprinde acest lucru să se prezinte în ziua susnumită, având a depune vadiu de 10% din prețul esclamării în bani gata ori hârtii de valoare.

Preliminarul de spese, dimpreună cu planul legării să pot vedea la Oficiul parohial în ori și ce zi.

Întreprinzătorii n'au dreptul de a pretinde dela comuna bisericească diurne ori spese de călătorie.

Srediștea-mică, din ședința comitetului parohial ținută la 4 Mai v. 1914.

Ioan Mihai 1—3

președ. com. par.

Ioan Albai

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia de clasa II-a din **Rusca-Montană**, protopresbiteratul Caransebeșului, să escrie concurs cu termin. de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană”.

Emolumentele:

1. Dela erar rolut pentru sesiunea parohială 500 coroane și 68 metri de lemne aduși în casă.

2. Dela biserică din detrageri, cari intră în birul bisericii dela membrii parohiei, 516 coroane, în care sumă să cuprind taxele stolare pentru boteze, cununii și înmormântări.

3. Pentru cetirea evangeliștilor la mort, stările cu evanghelie și înmormântare cu liturgie să plătește separat după stolarul statorit de sinodul eparhial.

4. Alte venite accidentale.

Locuință liberă în casa parohială cu supraedificate economice și grădină pentru legumi.

Reflectanții cu calificațiune corăspunzătoare pentru parohii de clasa a II-a sânt poftiți a-și înainta petițiile de concurs Prea On. Oficiu protopresbiteral în Caransebeș și a se prezenta în biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare cu știrea protopresbiterului până cu 8 zile înainte de alegere.

Rusca-Montană din ședința comitetului parohial ținută la 4/17 Mai 1914.

1—3

Dușan Miloșevici m. p.

preș. com. par.

Aurel Jura m. p.

membu și not. com.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Cărți de premii pentru examen!

Apropiindu-să examenele școlare ne permitem a recomanda cu toată căldura următoarele cărți, ca cele mai potrivite pentru premii de examen pentru elevii și elevele școlilor noastre.

Totodată rugăm pe On. domni preoți, ca directori școlari, să binevoiască a atrage atențiunea domnilor învățători asupra acestor cărți bune, menite să dezvolte gustul de citit în popor din frageda copilărie.

Rugându-ne a ne onora din vreme cu st. comenzi, de a căror promptă executare asigurăm înainte, semnăm

cu toată stima

TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ, CARANSEBEȘ.

	C. f.		C. f.
Adam, Teatru școlar	—60	Iosif, A fost odată	1.50
Alexandri, Poezii populare	90	Lupaș, De demult	—30
Alexandria sau istoria lui Alexandru Macedon	—60	Maior, Biblioteca copiilor vol. II, III, IV	1.—
Amicis, Inimă de copil	1.20	Marian, Pasările noastre și legendele lor	—30
Andersen, Povești alese	—30	Moldovan, Fica a nouă mame	—28
Grădina raiului	—60	Moța, Croitorul și cei trei feciori	—30
Asaki, Fabule	—30	Münchhausen, Isprăvi vânătoarești	30
Bibliografia episcopului Ioan Popasu	—20	Păcală, întâmplări din viața sa	—24
metropolit. A. Șaguna	—20	Pann, Nastratin Hogea	—30
Bogdan, Stefan cel mare	—40	Pompiliu, Ileana Cosinzeana	—12
Bota, Cele mai frumoase povești	60	Codreana Sinziana	—12
Botezan, Cenușotca	—16	Pop-Reteganul, Povești ardelenesti 5 vol. a	—50
Pipăruș Petru	—10	Povești populare de cuprins moral	—16
Broșteanu, Traista cu povești istorice	—50	Popescu, Fata dela Cozia	60
Cocoveanu, Floarea soarelui	20	Maria Putoianca	1.—
Călăuza creștinului în biserică	—30	Sadoveanu, Povestiri de petrecere	—40
Candrea-Densușeanu, Povești	60	Școlarul declamator	—50
Caraiuan, Povești	—30	Șima, Teiu legănat	—16
Snoave	—30	Slavici, Păcală 'n satul lui	—20
Aliman voinicul	—30	Stoenescu, Ștefan cel Mare	60
Basmе și legende	1.75	Til Bnhoglundă	—50
Carmen Sylva, Vârful cu dor	—12	Zina împărăteasă și peana ei aleasă	—24
Cătană, Poveștile Bănatului 3 volume a	50		
Ciortea, Două turturele de aur	—24		
Coșbuc, Blăstăm de mamă	—16		
Pe pământul Turcului	—16		
Fata craiului din Cetini	—08		
Draga mamei	—20		
Fulger	—19		
Creangă, Povestiri	—30		
Moș Nichifor	—30		
Stan pățitul	—30		
Harap alb	—32		
Cristescu, Dor de primăvară	1.		
Cugler-Poni, Fata stolerului	—10		
Din straița lui Moș-Stoica	—40		
Din viața sfinților	30		
Dulfu, Căntece și povești	1.50		
Isprăvile lui Păcală	1.—		
Gruia lui Novac	1.50		
Princesa fermecată	—20		
Eminescu, Făt frumos	—20		
Esop, viața și pildele lui	30		
Farago, Copiilor, versuri	1.—		
Pentru copii, versuri	1.50		
Fundescu, Basmе	60		
Furtună, Firicele de iarbă	30		
Genoveva sau istoria nevinovăției	80		
Ghiță cătănuță	12		
Grimm, Basmе	—90		
Gruia viteazul și tatăl său Novac	—20		
Horia lui Pinteza Viteazul	—16		

Cele mai noi cărți literare:

Beza, Pe drumuri, din viața Aromânilor	2.—
Chirițescu, Răsaduri, nuvele	2.—
Grănicerul, roman	2.—
Predo, Constituția bis. gr. ort. Române	2.—
Drăgescu, Pro Patria, menirea și începutul neamului rom.	3.—
Dulfu, Gruia lui Novac	1.50
Făgetel, Credințe literare	2.—
Galaction, Biserița din răzoare	2.—
Goga, Din umbra zidurilor	2.—
Iorga, Istoria stat. balcan. în epoca modernă	3.50
Note de drum	1.25
Locusteanu, Sântem nebuni	1.50
Lungianu, Zile senine	1.50
Napoleon la sf. Elena	60
Paulescu, Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul	3.—
Instincte sociale, patimi și conflicte	2.—
Pușcariu, Notițe despre întâmplări contimp.	3.—
Contribuțiuni istorice privitoare la Românii de pe pământul trăesc	4.—
Revent, Cântecul neamului	2.—
Sadoveanu, Priveliști dobrogene	2.—
Sequens, Elemente din teoria muzicii	1.20
Slavici, Mara	2.—
Stefanelli, Amintiri despre Eminescu	1.50
Tailler, Din tainele simțirii	1.50
Theodorian, Povestea unei odăi	2.—
Vlahuță, Dreptate	2.—